

PANEVĖŽIO LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“ DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS

**DĖL PANEVĖŽIO LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“ DIREKTORIAUS 2017 M.
RUGPJŪČIO 31 D. ĮSAKYMO NR. V-94 „DĖL PANEVĖŽIO LOPŠELIO-DARŽELIO
„PASAKA“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2018 m. balandžio 20 d. Nr. V-55

Panevėžys

1. P a k e i č i u Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“ direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 31 d. įsakymą Nr. V-94 „Dėl Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“ smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

PANEVĖŽIO LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“ DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS

**DĖL PANEVĖŽIO LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“ SMURTO IR PATYČIŲ
PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

Vadovaudamasi Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. A-274(4.1E) „Dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Panevėžio miesto mokyklose tvarkos aprašo, patvirtinto administracijos direktoriaus 2017 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. A-602(4.1E), pakeitimo“, t v i r t i n u,

Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“ smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašą (pridedama).

Direktorė

Alma Simonavičienė

PRITARTA
Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“
Vaiko Gerovės komisijos nutarimu
2018 m. balandžio 19 d. protokolo Nr. 7

PATVIRTINTA
Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“ direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-94
(Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“ direktoriaus
2018 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. V- 55 redakcija)

PANEVĖŽIO LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“, smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Panevėžio miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2017 m. birželio 20 d. Panevėžio miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-602(4.1E) ir 2018 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. A-274(4.1E) „Dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Panevėžio miesto mokyklose tvarkos aprašo, patvirtinto administracijos direktoriaus 2017 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. A-602(4.1E), pakeitimo“; Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“ darbuotojų etikos kodeksu, patvirtintu Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“ direktoriaus 2015 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. V-18; Panevėžio lopšelio-darželio „Pasaka“ pedagoginių darbuotojų pareiginiiais nuostatais patvirtintais 2015-04-12 Nr. V-19.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Panevėžio lopšelyje-darželyje „Pasaka“ tvarkos aprašo paskirtis - padėti lopšelyje-darželyje užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ar patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu grupės, lopšelio-darželio, šeimos lygmeniu Panevėžio lopšelyje-darželyje „Pasaka“ (toliau – lopšelis - darželis).

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ar patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Visi mokyklos bendruomenės nariai (ugdytiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi

būti supažindinti su mokyklos smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais, pasirašytinai.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **smurtas** – veikiamu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis, psichologinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą. Smurto formos gali būti:

6.2. **patyčios** – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

6.2.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. **patyčios kibernetinėje erdvėje** – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

6.2.5. **vaiko nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

6.3. **smurtą ar patyčias patiriantis vaikas** - iš kurio yra tyčiojama arba smurtaujama.

6.4. **besityčiojantysis ar smurtaujantis** - vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.5. **smurtą ar patyčias patiriantis suaugęs** - administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas (-iai);

6.6. **smurto ar patyčių stebėtojas** - vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą ar patyčias;

6.7. **prevencinė veikla** - planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta smurto ar patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.8. **smurto ar patyčių intervencija** – mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ar patyčių stabdymą, taip pat – švietimo priemonių visuma;

6.9. **smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** - smurto ir patyčių situacijos lopšelyje – darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Panevėžio miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio – darželio veiklos

dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio - darželio vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, pagalbos mokiniui specialistai, jos vykdyje dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo parengimą, vykdymą ir pristatymą bendruomenei, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką.

10. Lopšelyje-darželyje susitariama dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus (laukiamas, tiek neleistinas) nepageidaujamas ugdytinių elgesys, numatomi vaikų skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems lopšelio-darželio bendruomenės nariams.

11. Lopšelio-darželio darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios ugdymosi aplinkos mokykloje puoselėjimą.

12. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri:

12.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

12.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų ar specialistų dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

12.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

12.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

12.5. teikia siūlymus lopšelio – darželio vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje - darželyje, įstaigos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

12.6. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo tobulinimo;

12.7. atlieka kitus lopšelio – darželio smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

13. Grupių pedagogai ir direktoriaus pavaduotojos ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininką bei asmenis koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos ir intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

14. Visais įtariamu ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, auklėtojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

14.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias - nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

14.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, grupės nuostatas ir elgesio taisykles;

14.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis lopšelio- darželio darbuotojus, tėvus (globėjus, rūpintojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

14.4. informuoja grupės auklėtoją arba direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, (ar elektronines patyčias), kartu pateikia V GK pirmininkui užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr. 1) jis įregistruojamas Patyčių registracijos žurnale;

15. Grupės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

15.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis:

15.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia ugdytinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

16. Grupės auklėtojas, nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais kreipiasi į lopšelio – darželio Vaiko gerovės komisiją.

17. Vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

17.1 apie įvykusį smurtą nedelsdami, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša smurtaujančio ir smurtą patyrusio mokinio tėvams, mokyklos vadovui, Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos ir švietimo ir jaunimo reikalų skyriams;

17.2 numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

17.3. informuoja lopšelio – darželio vadovą apie esamą situaciją;

17.4. stebi kaip vykdomi numatyti susitarimai, veiklos, analizuoja, organizuoja pakartotinius susitikimus situacijos įvertinimui arba kreipiasi pagalbos į Vaiko teisių apsaugos skyrių.

18. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti lopšelio – darželio vadovą, kuris imasi tvarkos apraše ar kituose lopšelio-darželio dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Lopšelio-darželio vadovas, sužinojęs apie lopšelio-darželio darbuotojo patiriamą smurtą ar patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi ar smurtavimą, nedelsdamas imasi priemonių, numatytų šiame tvarkos apraše.

20. Kitiems smurto ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų, pedagogų, policijos ar medicinos pagalba.

21. Į mokyklos ikimokyklinio ugdymo programą „Programa pedagogams, vaikams, tėvams ir visuomenei“ 2015 m., Priešmokyklinio ugdymo programą (2014) integruojama „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa“, kurios paskirtis – užtikrinti bendrosios (pirminės) prevencinės veiklos veiksmingumą.

22. Pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines ir socialines kompetencijas.

23. Kuriant saugią ugdymo (si) aplinką, priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą vietos bendruomenei įtraukiami tėvai; informavimo patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos mokykloje kūrimo klausimais, vykdomas tėvų konsultavimas.

24. Lopšelis – darželis puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų darbuotojų elgesys ir veikla.

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su ugdytiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

26. Visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai supažindinami su šiuo tvarkos aprašu pasirašytinai.

27. Vaikai bei vaikų tėvai su tvarka, reglamentuota šiame apraše, supažindinami tėvų susirinkimų metu ir patvirtina tai savo parašu.

28. Aprašas skelbiamas lopšelio-darželio internetinėje svetainėje www.pasakadarzelis.lt

PANEVĖŽIO LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“ PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;	
☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko/ asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko (-ų)/ asmens (-ų), kuris tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko (-ių)/ asmens (-ų), stebėjusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsami informacija apie įvykį ir planuojamus veiksmus:

Užpildžiusio asmens vardas, pavardė

Parašas